

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte!

Manuscrise nu să dau napoi.

Marele sfat al neamului.

Conferența națională dela Sibiiu. — Indrumarea la nouă luptă și mai întetită!

Infierarea celor rătăciți și vînduți dușmanului!

Mați în 5 April s'a ținut în Sibiiu marele sfat al trimișilor neamului nostru românesc din Ardeal, Ungaria și Bănat, la Sibiiu.

Sfatul (conferența națională) a fost privilegiu de o luminată arătare a voinței poporului și a simțămîntelor lui. Iar acea voință și acele simțăminte, au fost o sărbătorească pecetluire a luptelor de pînă acum duse de fruntașii neamului, și o bărbătească și hotărîită îndrumare a lor, a merge mai departe pe drumul croit și bătut pînă azi, singurul cu putință de urmat de cătră un neam ce nu voește să-și sape însuși mormîntul și nu vrea ca istoria să dea cu petri asupra pomenirii lui!

Cetitorii nostri vor găsi mai jos hotărîrile Conferenței, vor vedea bărbăteasca ținută ce să cere prin ele dela fiecare fiu bun al neamului, — dar vor găsi și infierarea aspră, ca cu fer roșu, ce o pun pe fruntea acelor nemernici, cari să abat dela calea dreaptă în lupta națională, și pășesc pe căi piezișe, ca să-și ajungă scopurile lor personale, ori din partea locului, fără să le pese dacă asta va fi spre mare pierdere pentru neam!

Mai arătăm aci cu plăcere, că la marele sfat al neamului a luat parte Românii din 18 (optsprezece) comitate, prin 266 de trimiși ai lor, (cîte 2, 3 ori 4 din un cerc), iar pe lingă acești

trimiși oficioși (ziși «delegați») au luat parte încă zeci și zeci, chiar sute de alți fruntași, cărturari și popor, de aproape și de departe! Frumos s'a purtat și de data asta fruntașa comună *Seliștea* (lingă Sibiiu), din care alegătorii au plecat cu tren deosebit al lor, la Conferență, și au plăcut foarte mult prin felul frumos cum s'au dus, în ordine mare, în șire de cîte 4, în frunte cu popularul medic Dr. Comșa și prot. Dr. Lupaș, spre locul adunării!

Cărtutărimea (inteligința) română a fost bogat înfățișată la această conferență! Floarea neamului din toate părțile, din depărtatul și primejdutul Sătmar, și din Torontalul și Cenadul ungurean, dela marginea cea mai spre inima Ungariei, a pămîntului locuit de Români, erau de față zeci de fii aleși și fruntași, toți unu ca unu arătîndu-se deplin însuflețiți pentru lupta națională! Din Nădlac (comit. Cenadului), sat în cea mai din afară margine a Românismului, colo pe drumul Seghedinului, mai aproape de Seghedin ca de Ardeal, — erau de față 5 țărani de frunte, cu inimosul Uros Pătean între ei. Era o fericire să vezi atîta atragere dela oameni din popor, atîta înțelegere luminată a chemărilor naționale și voință de a face tot ce să poate pentru bietul nostru neam!

Conferența a decurs în

chip măreț. O însuflețire cum rar să mai dă să vezi! Îndeosebi deputaților nostri li s'a dat prilej să vadă o răvărsare de atîta dragoste nefățărită și alipire a inimilor românești, — că nu unu din ei era mișcat pînă la lacrimi, și de bună samă să simțea cu prisosință răsplătit pentru suferințele și pierderile ce le-au îndurat decînd au primit asupra lor sarcina de — deputați ai poporului român!

Măreață a fost apoi încheierea adunării naționale acesteia! Nu numai pentru greutatea și înțelepciunea hotărîrilor sale, ci prin forma din afară a celor petrecute la încheere! După-ce președintele a vestit, că dară adunarea și-a sfîrșit lucrările și închide ședința ei, cele 2000 de oameni din sală au coperit cu urările lor ferbinți de »Trăiască« pe conducătorii marelui sfat, și apoi așa, pe neașteptate, ca pe poruncă, a izbucnit întreagă marea aceea de oameni a cînta cu glas înalt și puternic:

„Deșteaptă-te Române!”

Toți s'au ridicat de pe scaune și stînd în picioare, fericiți cîntau cu toții, un cor uriaș de 2000 de guri! Răsuna puternic măreața sală, și fiecare vers nou încălzea și înălța vocile! Pînă ce, la urmă, minunatele versuri:

„Murim mai bine'n luptă

„Cu glorie deplină

„Decît să fim sclavi țarîși

„In vechitul nost pămînt!”

au fost de trei ori repe-

tate, și mîinile să ridicau sus spre jurămint că așa să fie!

A fost o minunată încununare a decursului desbaterilor, un răspuns de Dzeu însuflat, dat de mulțimea poporului și cărturarilor din sală, la chemarea ce fruntașii neamului le făceau, de-a păși cu bărbăție în lupta națională! Da, a răsuna răspunsul cîntat:

„Murim mai bine'n luptă,
„Decît să fim sclavi țarîși!”

Așa să fie! Așa să gîndească, să grăiască, să făptuiască, fiecare Român întors acasă dela mîndra conferență, și să facă pe toți frații din satul său, din ținutul său, să fie așa!

Iată acum, cum a decurs Conferența însași:

*

Încă de pe la orele 9 lumea începuse să curgă din toate părțile spre marea sală zisă »Gessellschaftshaus«, cărturari și popor, toți povestind cu multă aprindere despre starea politică a țării și despre ce ar mai avea de făcut Românii nostri, ca să treacă teafări, ba întărîndu-se într'una, peste toate zilele grele ce li să fac de domniile vremilor.

Pe la trei pătrare la 10 nainte de amiaz, sala uriașă era deja tixită de lume de nu mai puteai străbate în ea. Galeria plină de doamne, domnișoare și țărance. Erau la 2500 pînă în 3000 de Români de față.

Icoana neamului era desăvîrșită: vedeai aci toate treptele din care stă neamul: popor, meseriași, negustori, cărturari, preoțime multă, mulți protopopi, canonici și asesori konzistoriali, cari bat la ochi prin reverențele cu roșu și brînele roșii. E o adunare de fruntași aieva măreață și la care toate păturile nea-

mului iau parte deplină! Și mireni și biserica.

Incep a sosi deputații. Străbătând greu prin mulțimea din sală, ajunși la podiul din fruntea salei, când îl urcă și sunt văzuți de mulțime, sala izbucnește în baturi din palme și urări: să trăiască!, cari nu mai conțenesc!

Iacă intră prin ușa dindărătul podiului președintele de partid dl George Pop, dela Băsești, urmat de câțiva deputați. Sunt primiți cu mari arătări ale dragostei și bune prețuriri!

Încă înainte de ora 10. președintele Pop deschide adunarea, prin vorbirea de mai jos, pe care o cetește.

Vorbirea e privilegiu de mari arătări a simțămintelor de cari e pătrunsă adunarea, care închipue de fapt întreg neamul românesc din patria aceasta! Când președintele ajunge să pomenească numele fostului ministru Andrassy și alui Tisza, sala clocote de strigăte: »Jos cu el! Jos cu el! Călcătorii drepturilor popoarelor! Călăii poporului! Iar pe când mulțimea striga: jos cu ei!, unul oarecare strigă de s'aude peste toți: sus cu ei! Cât de sus cu ei!, și zeci de alții îl urmează! Și asta minute întregi așa! Erău pline pe măchnire și ferbind de năcaz glasurile Românilor, vădind multa suferință ce o îndură acest neam dela volnicii ajunși în scaunele de ministri!

Liniștindu-se valurile de protestare la adresa foștilor ministri și-a lui Tisza, președintele își urmează vorbirea, care pe alocuri însufletește, pe alocuri înduioșează. Când ajunge la locul unde spune, că Ingerul cel bun (geniul) poporului român, ne-a ocrotit prin veacuri prin atâtea suferințe, — la pomnirea acelor veacuri și suferințe, glasul bătrînului președinte să întunece, să învâluie și tremurâ, căci ochii i-s'au umplut de lacrimi cari îi înecă vocea! Să reculege însă și glasul îi răsună tare, arătându-și nădejdea mare, că același Inger bun ne va ocrotii și în viitor!

Sala izbucnește în aplauze, la liniștirea cărora bătrînul președinte, ca un potrivit răspuns, spune:

...»Că: doar *apa trece, pietrele rămân!*...«

Alte tunete de aplauzel.

Dar iată, pe scurt, vorbirea înșă:

Vorbirea de deschidere.

Cu inima plină de bucurie Vă salut, D-lor și fraților, întruniți într'un număr atât de frumos la această conferință electorală a poporului român din Transilvania și Ungaria, arătătoare a dorului nostru ferbinte după o deplină libertate națională.

Ne este tuturor neștearsă în minte conferința electorală din 1905, când s'a hotărât intrarea în activitate parlamentară (alegeri de deputați pentru dietă!) S'a dat prin aceea conferință o nouă îndrumare țintei politice a partidului național român. Am cumpănit, pe temeiul pătenilor din trecut, toate urmările și toate peripețiile unei intrări în luptă pentru dietă și în dietă, și azi putem zice, că nu ne-am înșelat în prevederile noastre. Lupta deputaților aleși, a ridicat la vederea lumii întregi mai mult ca oriși-când cauza poporului român. În schimb însă s'au adevărit peste așteptare și prevederile despre prigonirile ce ne temeam că vor urma. Am dus lupta cea mai teribilă față de contrarii noștri politici, cari au

folosit față de noi toate mijloacele de corupție: abuz de putere, în multe cazuri chiar ataca viața pacinică a fraților noștri alegători.

Din lupta aceasta am avut cu toții parte). Impotriva volnicilor am înaintat protest la înalta Curie din am văzut că nici judecata Curiei în treburi de alegeri nu răspunde nădejdilor legate de dînsa, de a ne apăra de fărădelegi.

La alegerile trecute, grăind cu cuvintele sfintei Scripturi, au străbătut ca prin urechile acului, 14 deputați de-ai noștri, în dietă. Acești trimiși ai noștri și-au făcut datoricia cu adevărată virtute românească, în mijlocul huiduielilor șovinismului diavolesc, de care au avut parte în dieta din Budapesta.

Să cuvine dară, onorată conferință, că la aceasta dată sărbătorească, să le aducem mulțumirile noastre frățești! (Minute întregi adunarea striga bătînd din palme: »Trăiască deputații noștri! Trăiască, trăiască!«).

Deoarece azi chiar capul încoronat al patriei noastre și marea mulțime a concetățenilor noștri, cu noi dimpreună, dorim votul universal, egal și secret, ca pe unicul mijloc merit de a vindeca relele și nedreptățile strigătoare la ceru, ce să fac, putem nădăjdui că totuși să va face, numai să luptăm și noi și în viitor cu credință pentru cîștigarea acestui drept.

Știm cu toții, că guvernul căzut, în ciuda cererii Maestății Sale și a stăruințelor poporului, nu a împlinit obligămîntul luat, și sub fel și fel de chitibușuri a zădărnicit aducerea lui.

Guvernul de acum alui Hédevary tot cu aceasta îndatorire a primit puterea, și iată din nou s'a iovit solul nemeșimei potrivnice lui, Tisza, care să pune cruciș și curmeziș în calea împlinirii voinței Maestății Sale și a ferbintei dorințe a tuturor cetățenilor credincioși ai acestei patrii! Tisza nu numai că e contrarul înfocat al votului obștesc, ci cere desființarea tuturor naționalităților nemaghiare, adecă a celei mai mari părți a locuitorilor cari formează statul sfului Ștefan. Dar mai virtos s'a năpustit asupra noastră a Românilor, ca cei mai număroși după naționalitatea maghiară. Ci toate efortările acestea contrare dreptului dzeesc și natural vor fi zadarnice! Ingerul bun al scumpei noastre națiuni, care ne-a povățuit și susținut de cînd ne-a adus în patria noastră scumpă dzeescul, Traian, acel Inger ne va povățui, ne va susține și păstra și în viitor.

»Așa trece, pietrele rămân!«, Așa guvernele vin și guvernele să duc, iar noi rămînem!

Să nădăjduim că nu este departe timpul când să va împlini voința părintească a prea bunului nostru Domnitor, din care va izvorî fericierea popoarelor sale.

Mari aplauze și urmări de: Trăiască coper sfîrșitul vorbirii bătrînului președinte.

Costituirea.

Făcîndu-se iară liniște, președintele spune că acum adunarea trebuie să se constituie, alegîndu-și conducerea ședinței sale de azi, pe care dsa a deschis-o ca președinte al partidului care a conchemat acest sfat.

Dl Dr. Comșa (Seliște) propune, că de președinte al adunării de azi să fie tot dl George Pop. E primit cu însuflețire Vicepreședinți să

fie dnii Dr. Teodor Mihali și Nicolae Ivan, notari dnii Dr. Valeriu Branisce și Dr. L. Borcea. Să primește cu »trăiască!«

Să cetește apoi lista delegaților (trimișilor aleși) din fiecare cerc de alegere, unde avem alegători români. Să scoate la iveală că sunt de față 266 de bărbați aleși pentru aceasta Conferință, ca trimișii alegătorilor de cercuri. Sunt fruntașii români din 18 comitate în cari locuiesc Români. Din departatul Sătmămar, din Torontal, de peste tot locul, sînt de față trimișii cercurilor de alegeri.

Președintele vestește, că fiind statorită și lista delegaților, conferința e constituită și îndreptățită a lua hotăriri în numele alegătorilor români din țară, în treburile ce i-s'au vor aduce înainte spre desbateră și hotărîre.

Președintele dă apoi cuvînt dlui Dr. Vasile Lucaciu secretarul comitetului național, să dea samă despre lucrările comitetului conducător dela cea din urmă Conferință încoace. Dl Dr. Lucaiu face următoarea dare de seamă:

Raportul dl Dr. Lucaciu.

Onorată conferință!

Soartea bună mi-a dăruit de multe ori fericirea, ca să pot da samă înaintea conferențelor electorale, despre lucrările comitetului nostru central.

Mărturisesc, onorată conferință, că nici odată n'am simțit cea greutate, nici cea sfială, care mă cuprinde astăzi, cînd trebuie să dau seamă despre lucrarea comitetului central electoral, dela cea din urmă conferință, ținută tot aici în Sibiiu, în 10 Ianuarie 1905. Căci s'au schimbat vremile! Și cu vremile, cu anii ce au trecut asupra noastră, cu valurile întîmplărilor, ne-am schimbat și noi, s'a schimbat, în mare parte, toată fața vieții noastre publice politice, și mersul vremilor ne-a silit să schimbăm cîmpul de luptă (ținut în vremea pasivității afară din dietă, iar apoi strămutat în lăuntrul dietei) și să întrebuițăm alte mijloace, după cum a cerut desvoltarea politică, culturală și economică a poporului nostru.

Prin hotărîrea conferinței din 1905 părăsind ținuta pasivă (adecă de a sta de o parte, în nelucrare, față de alegeri), am trecut la activitatea parlamentară — (luînd adecă lucrarea, munca, lupta, în alegerile pentru dietă și în dietă).

Cât de ușor să spun cuvintele acestea, dar adînc este înțelesul și înșămîntatea lor!

Cît am stat, de silă și scirbă, în pasivitate, contrarii noștri politici ne învinuiau că nu voim a trage foloasele vieții constituționale și că, în loc să ne spunem durerile naționale în dietă, umplem lumea de plîngerile noastre și umblăm cu Memorande pe la Coroană, și ne cereau să luăm lupta aci acasă și să intrăm în dietă.

Cînd au adus legea despre judecarea Curiei asupra întîmplărilor dela alegeri, crezînd că aflăm asigurarea libertății alegerilor, am pășit dară pe terenul »activității« (în 1905).

Am intrat în lupta de alegeri. În toată țara clocotea simțul de neîndestulare, și să aștepta o schimbare în politica țării.

Noi am intrat în luptă cu sufletul curat, cu respect pentru legi și cu hotărîrea de a purta o luptă cinstită.

Dar' ei s'au folosit de bani spre stricarea poporului, și de volnicie! Și abia opt, zi opt deputați români, au putut fi aleși.

Și și aceia cum? Așa că ale-gătorul român a fost un erou, carele prin toate primejdiile vieții, a vrut să-și arate voința politică la urnă.

La anul au urmat alte alegeri. S'a arangiat în centrele mai mari adunări populare, foștii deputați s'au împărțit, cu niște apostoli, în toate părțile țării, și au chemat pe toți alegătorii români la împlinirea datorințelor naționale-patriotice, să voteze pentru candidatul care stă pe temeiul programului nostru politic.

S'a ales o comisie centrală în Arad, și de acolo s'a condus lupta de alegeri.

Țara toată pusă în mișcare, cu o nerăbdare nervoasă aștepta zorii fericirii, după ce s'a risipit sistemul păcatelor vechi (partidul liberal căzuse).

Buciumul vestitor de nouă viață răsunase peste toată țara.

Durere! Ideile politice, ce s'au vestit prin unii corifei politici, n'au fost menite pentru renașterea țării la zile mai bune!

În loc de a să începe pe ruinele »liberalismului« fals, vremile de înfrățire a națiunilor conlocuitoare, s'a pornit o domnie a urei de neam și mai tare!

Și am văzut că aceia, cari în glasul cel mai aspru strigau în contra volnicilor lui Bánffy, ajunși la putere au săvîrșit tot acele volnicii în toată țara, iar în deosebi în contra Românilor s'au năzuit din toate puterile, a-i întrece pe liberali în călcarea libertăților cetățenești, prin tot felul de corupțiuni și răutăți electorale.

S'au repetat faptele dela Cehul-Silvaniei!

La Șomcuta-Mare, în cercul Cărașului, s'a vărsat sînge nevinovat românesc! Au fost uciși alegători români, au rămas familii întregi în jale și în amar: și, spre vecinica rușine a justiției, ucigătorii, aflați și dovedii!, n'au fost pedepsiți!

Despre volnicii dela Dobra știți toți de prin foi cum au decurs!

La Lăpușul-Unguresc, unde am fost eu (Dr. Lucaciu) candidat, s'au săvîrșit așa volnici, că la sfîrșitul alegerii am fost silit să telegrafez fișpanului, contele Vass, capul păcătoșilor locali, că aceea ce-au făcut, ei, conducătorii politici, arată că li-s'au urit de-a mai șede a în Europa, și că astfel de fapte le săvîrșesc ca pregătire de rămas bun dela ea!

Între astfel de împrejurări, ne fălim cu tot dreptul, că în ciuda tuturor greutăților și pedecilor, am putut alege 14 deputați ca să reprezinte programul nostru politic în dietă și cari împreună cu 4 sirbi și cu 7 slovaci, au format *Clubul-naționalist-dietal*, din 25 de membri, până la retragerea celor trei sirbi, numiți »radicali«.

Guvernul coaliției văzînd, că planurile sale în cele cu armata și în cele mari economice, nu le poate împlini cum a vestit înainte de alegeri, pentru abaterea luării aminte a obștei maghiare, aduce lege și ordinațiuni prin cari atacă temelii și viața bisericeii și a școalei române!

Biserica o înjosește la rolul rușinos de unealtă politică. Iară școala vrea să o prefacă de o unealtă simplă de maghiarizare; împedecă înaintarea fiilor poporului nostru în cultură peste tot.

Față de această provocare a numitului ministru, am văzut ridicându-se în înțelegere vrednică și impunătoare, și pe Căpitanii Bisericii noastre naționale!

— Să face apoi pomenire cu evlavie, despre morții mari ai neamului dela cea din urmă Conferență până azi. Sunt înșirați: Vichentie Babeș, fost deputat, ziarist, conducător politic pe vremuri, — Alex. Mocsonyi bărbat politic însemnat și învățat, Dr. Aurel Murășian, director de gazetă și mare Român; Coriolan Bredicean, fala Bănatului; Dr. A. Bunea învățatul canonic dela Blaj; Gerasim Domide protopop al Bistriței fost oșdit pentru Memorand.

Tuturor li-să arată semnul jalei din partea adunării prin ridicare.

Vorbind apoi de programul național și de rinduirea (organizarea) partidului: dl Dr. Lucaciu spune:

In desvoltarea vieții noastre politice, și mai ales în față de alegeri, e lucru de capetenie rinduirea (organizarea) partidului. Noi încă vom alege un comitet conducător care să supravegheze și călăuzească alegerile.

Sufletul mișcărilor noastre politice îl formează programul politic. Programul nu e lucru satorit pe veci, ci e chiar supus schimbărilor. Dar acele schimbări nu are nimeni să le facă de capul seu, nu are nimeni să se atingă de program în chip volnic, ci tot aici în sflatul mare al tuturor, are să se facă și acelea când s'a simți de lipsă!

Fiecare bun Român, are să țină cu sfințenie la programul național și la rinduirea (organizarea) partidului, dînd ascultare nesmintit lor!

In acost scop Conferența să alege o comisie pe 40 pentru a pregăti hotărîrea ce să se iee de Conferență, și apoi un nou Comitet național conducător!

Vorbirea Părintelui Dr. Lucaciu a fost primită de adunare cu mare însuflețire, vorbitorul viu aplaudat.

La propunerea dlui Dr. A. Vlad viu aclamat, s'a ales comisia de 40 care a fost rugată să 'și înceapă lucrarea îndată, iar ședința Conferenței a fost închisă (la 12 ore) avînd a să urma la 4 d. a. cînd comisia de 40 va fi gata cu lucrarea sa.

Comisia de 40 s'a retras la desbetere în o odaie vecină a salei, iar lumea dela Conferență s'a resfirat umplînd largile străzi ale orașului.

*

După prînz.

La ora 4 d. a., sala fiind de nou tixită de lume, ca și nainte de prînz, și galleria plină cu dame, — președintele G. Pop a deschis ședința a doua a Conferenței, vestind că Comisia de 40 și-a sfîrșit lucrarea și a pregătit planul de hotărîre ce propune să se iee în această Conferență.

Președintele vestește apoi, că înainte de a veni comisia de 40 cu raportul seu, dl Dr. G. Tripou, avocat în Bistrița, s'a înștințat la cuvînt avînd o propunere. Ia dat cuvîntul.

Dl Dr. Tripou în cuvinte calde face pomenire de lupta ce au dus-o deputații nostri, din îndrumarea Conferenței, în cei din urmă 5 ani de zile. Ține de datorința conferinței, înainte de alte hotărîri, să aducă deputaților mulțămintă pentru lupta bună ce au luptat și să li-se voteze încrederea! Îi roagă totodată ca steagul național

ce l'au purtat cu cinste în lupta de pînă acum, să-l iee iară în brațele lor probate și să-l ducă biruitor din cerc în cerc, din colț de țară în colț de țară, peste tot locul! Sala răsună de glasuri țărănești cari strigă: Dzeu să le ajute! Să lupte! Prin foc să-l poartel! Că 'n foc să limpezește aurul!

Adunarea aduce unanimă mulțămintă și votează deplină încredere deputaților.

Să dă cuvînt raportorului Comisiei de 40, dlui Dr. Iuliu Maniu, care cînd să ridică să vorbească, e primit de adunare cu tunete de aplauze și vitor de aclamațiuni, cari nu-l lasă să ajungă la cuvînt mai multe minute întregi! Liniștindu-să înălțatoarea manifestetie de dragoste a adunării pentru fruntașul deputat, foarte mișcat mulțumește adunării pentru buna prețuire ce i-o arată, zicînd între altele:

Comisia, a cumpănit trebuințele pe care le are neamul și miezul acelorora l'a așezat în planul de hotărîre ce vă propune. Poporul nostru jertfește mult și ce are mai bun, pentru stat. Suntem aplicați a jertfi și mai departe, dar cerem și parte la conducerea lui! Să se pună în o cumpănă jertfele, în alta drepturile ce să ni-să dea. Propune hotărîrea ce să se iee, care e:

Hotărîrea.

Ținînd samă de faptul, că starea politică din țară urmează a fi cît se poate de neprielnică trebuințelor de viață ale poporului românesc, pentru-că cu durere trebuie să vedem, că năzuința lui politică este în chip măestrit scăzută la cît mai puțin, drepturile lui sunt nesocotite, limba românească este scoasă aproape cu desăvîrșire din cadrele vieții obștești de stat, desvoltarea lui culturală economică nu numai că nu e ajutată de puterea statului — ceea-ce cu drept cuvînt o putem cere!, ci din potrivă, guvernele ce se urmează pun piedeci anume întocmite le desvoltarea corăspunzătoare spiritului vremii; neatîrnarea bisericilor românești și învățămîntul în limba maternă a fiilor poporului românesc sunt supuse la nesfîrșite zguduiri și atacuri, ba chiar organizația (rinduirea) noastră politică, este împiedecată în libera ei lucrare.

Socotind, că această stare aproape nesuferită a poporului românesc, urmează mai ales din năzuința nenaturală, că acest stat alcătuit din felurite popoare și să fie prefăcut în mod măestrit într'un stat unitar „național“, la îndemîna unui singur popor;

Socotind, că această jignitoare stare de lucruri are înriurire păgubitoare și asupra întregului organism de stat, care este bolnav și neputincios de împlinirea chemării unui stat de lume nouă;

Socotind că aceste'rele nu să pot vindeca decît prin intruparea programului nostru politic și în deosebi prin împlinirea ce-

rerilor cuprinse în acel program, de a potrive după trebuințele poporului toate așezămintele politice ale țării, aducînd înainte de toate votul universal egal, direct, secret și cu votarea în comune, precum și cu împărțirea cinstită a cercurilor de alegere; —

Socotind că atacurile îndreptate în contra celor mai de frunte trebuințe de viață ale poporului român, nu să vor putea respinge decît numai prin o luptă politică știutoare de sine și neîntreruptă, purtată pe toate tărîmurile vieții de obște și pe lingă ținerea la olaltă în chipul cel mai frumos, a întreg poporului românesc din această țară; —

Conferența electorală (sflatul neamului):

1. Hotărăște ținerea la programul politic din 1881 și la hotărîrile conferențelor de mai tîrziu.

2. Ține și mai departe la activitatea parlamentară (lupta pentru alegerile dietale și în dietă!), hotărîte în conferența din 10 Ianuarie 1905. Obligă pe alegătorii români să voteze pentru candidații români, ținători la programul nostru politic, numiți de comitetul central electoral, în înțelegere cu comitetele comitatelor, iar unde nu sunt numiți astfel de candidați, alegătorii români sunt obligați să sprijinească, cu știrea înainte a comitetului central electoral, pe acei candidați, care dau chezeșii îndestulitoare, că sunt sprijinitori sinceri ai votului universal, egal, direct și secret, cu votarea în comune;

3. Vestește trebuința celei mai strînse țineri la olaltă în toate pășirile politice ale poporului românesc, și osîndește pornirea păgubitoare a acelor fi rătăciți ai neamului românesc, care să face uneltele politice ale dușmanilor noștrii;

4. Este pentru legături politice, cu toate organizațiile politice ale popoarelor conlocuitoare, care urmăresc aceste așcopuri politice, și a conlucrării armonice cu partidele, cari luptă sincer pentru întocmirea lucrurilor în țară după trebuințele poporului!

5. Protestează încontra năzuințelor de maghiarizare și în deosebi în contra politicii școlare și bisericesti, pornite de guvernele din anii din urmă, cerînd schimbarea legilor și nimicirea poruncilor (ordinațiunilor) pusă în slujba acestor năzuințe.

6. Pentru conducerea întregii lupte de alegeri să alege un comitet electoral stător din 30 membri.

7. Declară susținerea rînduirii (organizațiunei) noastre politice neatîrnătoare; protestează sărbătorește în contra tuturor ordinațiunilor nelegale și contrare constituției, prin care să pun piedeci lucrării partidului nostru politic.

8. Află de bună și bine purtată lupta în dietă a deputaților români, membri în clubul parlamentar al naționalităților, ținători la programul nostru, le aduce mulțumită și recunoștință; îi invită ca și pe viitor să ducă lupta pentru programul nostru și în deosebi pentru intruparea grabnică a votului universal, direct, egal și secret, cu votarea în comune!

Hotărîrea aceasta e primită și adusă cu multă însuflețire, și vorbitorul e răsplătit cu tunete de aplauze, cari au durat minute întregi.

Dr. Comșa.

Dl Dr. Comșa (Seliște) zice cam următoarele: Cinstiți trimiși ai poporului! E cinste a vorbi în numele neamului. În numele neamului ne facem noi alegătorii și delegații cinstea de a aduce aici mari mulțumi aleșilor nostri, deputaților și conducerii partidului, pentru ținuta pe placul inimii noastre! (Mari aclamări pentru președintele Pop). — Intoarce apoi vorba și zice:

„Și acum voi, fraților, mergînd acasă, spunetți tuturor cari n'au putut veni aici, că iar au sosit zilele cînd trebuie să răsune dela o margine la alta a hotărului locuit de Români cîntecul:

„Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inima română!“

Iar de veți găsi rătăciți, cari să nu înțeleagă acest glas, acelorora să le aduceți aminte de glasul izvorit din peptul celor buni, care sună:

„Cine-a îndrăgit străinii
Mînce-i-ar inima cîinii!“

și să-i abateți și pe aceia la calea cea dreaptă! Că cu noi este Dzeul

*

Președintele a încheiat apoi prin cîteva cuvinte calde adunarea.

Atunci sala a izbucnit în cîntarea cu însuflețire a imnului național:

Deșteaptă-te Române!...

și a cîntat cu tărie de tunet din peste 2000 de glasuri, că:

Preoții, cu crucea 'n frunte!

iar minunatul jurămînt:

Murim mai bine 'n luptă

Cu glorie deplină,

Decît să fim sclavi iarăși

În vechiul nost pămînt!...

l'au repetat de 3 ori, puternic, mareș, înălțător de suflete!

A fost o încheere strălucită a unei adunări naționale mărețe!

UNELE—ALTELE

Fond Cultural la Blaj.

Iată cea mai nouă înșirare a contribuțiilor foarte frumoase a credincioșilor bisericii greco-catolice pentru Fondul Cultural:

G. Modorcea, preot, Grid	K	300
G. Capătă, inv. Molosig	"	200
G. Meseșan, preot, Molosig	"	200
Elie Magda, preot, Hususău	"	200
Dr. I. Marciac, adv. A. Iulia	"	400
Ales. Mera, inv. Mera	"	200
A. Pascu, preot, Ocnișoara	"	200
Iosif Opris, preot Dridif	"	500
Nicolae Ceuca, inv. Drașov	"	200
Ioan Neagu, preot,	"	500
I. Anca, preot, Subpădure	"	200
V. Rus, preot, Sinpetru	"	200
Dr. I. Mureșan, med. c. Brașov	"	1000
Șt. Giurgiu, inv. Dumbrău	"	200
Dr. I. Marcu, canonic, Blaj	"	2500
G. Mnntean	"	500
V. Saltelechi, preot, Bardoș	"	300
G. Pop, propr. Ceanul-mare	"	100
Grig. Trif, inv. Corbu	"	200
N. Truța, propr.	"	200
G. Ciobotar,	"	100
G. Cimpean,	"	100
I. Irhan,	"	100
S. Voidoș,	"	50
Emil Pop, preot, Tușin	"	200
Dion. Decei, preot, Band	"	300
Ștefan Pop, inv.	"	100
Episcop Dr. V Hossu, Lugoj	"	500
Ștefan Tîrziu, inv. Dîrgea	"	100
Aug. Trif, preot, Cecalaca	"	100
C. Papiu, preot, Sintimbru	"	100
Al. Macavei, I. Ales. Bucium	"	200
A. Domșa, preot, Șeica-mare	"	200
Valer Pop, inv. Boarta	"	200
D. Bleoaca inv.	"	200
N. Frîncu, preot, Șaroșul-ung	"	200
E. Măcelar, preot, Totelec	"	200
A. Cojocar, preot, Valeajidan	"	500
„Economul“, Cluj	"	1000
V. Nemeș, preot, Sinmărtin	"	300
I. Hirian, preot, Sinmărtin	"	200
Dr. E. Nicola, med. A.-Iulia	"	200
V. Pop, cler. abs. Bpesta	"	200
Dr. I. Harșan, Reghin	"	500
A. Brumar, preot, Ceuș	"	200
I. Cimpean, preot, Băița	"	200
S. Roșian, prof. Blaj (încă)	"	200

*

Satorirea candidărilor.

Fusese vorbă naite de Conferință, că lista candidaților o va face însași Conferința Națională.

Lucrul acesta nu s'a întîmplat iuse așa. Căci candidările pe aiurea să pot face numai după mai multe înțelegeri cu fruntașii din cerc, cari cunosc aplicarea și dorința poporului alegător. De aceea Conferința a lăsat acest drept al său, și aceasta sarcină, comitetul național de 30. Acest comitet a ținut ședință încă a doua zi după Conferință, Mercuri în 6 April, și a satorit deja liste candidaților pentru cele mai multe cercuri, acolo unde nu mai încăpea îndoială, că cel candidat, va fi bine primit și de cerc.

Unde n'a putut satori în aceea ședință a sa, va satori în ședința viitoare, după ce își va lua îndrumări și dela comitetele din cerc.

Așa apoi credem, că bărbății candidați de comitet, și cei-ce intră în luptă cu nădejdea de-a ieși biruitori, ca și cei ce o fac numai pentru mîntuirea cinstei steagului, — vor găsi deplina învoire a alegătorilor, și aceia îi vor sprigini cu tot focul inimei, pretutindenea.

*

Lupta în cercuri.

Mare și încordată e lupta pe care o dau încă de pe acum în cercuri partidele politice!

Justh, kosșutistul cel mai rivnitor după neatîrnate economică, — a luat calea prin cercurile ungurene și 9 zile într'una cutreeră puncte însemnate din țară, ca să cucerească pe Maghiari pentru partidul său. Va face apoi o pauză, o odihnă. Vine apoi pe alte 9—10 zile prin Ardeal, ca să cheme la sine maghiarimea ardeleană. El zice că voește *vol universal de-opotrivă pentru toți*, votare secretă (adecă cu țiduli, nu ca acum spus votul pe față), și anume în fiecare comună, și nu mai mult adunînd pe toți alegătorii din cerc la un loc!

Prin aceasta Justh să apropie mai mult și de dorința Românilor privitoare la vot, și mulți sunt de părere, că, acolo unde noi nu avem putință de biruință, și unde nu să află candidat român de loc, — acolo alegătorii români *mai bine să voteze pe candidații lui Justh*, decît pe cei ai lui Tisza, căci Tisza și ai săi nu voesc deloc votul larg, adevărat universal, pentru popor!

Acei alegători, cari cu toate astea, după-ce li-se spun acestea, vor vota totuși pe candidații de-ai lui Tisza, lucrează și ei la întărirea taberei de astfel de oameni, cari *nu voesc să se dee drept mai larg poporului*, decum are azi! Iar azi — vai de el ce drept mai are!..

*

Înferarea dezertorilor.

Conferința națională dela Sibiu și-a făcut datorința de a înfiera pe acei fii păcătoși ai neamului, cari, cu Burdea și Siegescu în frunte, formează frîntura din trupul sănătos al neamului, ceata căpiată a dezertorilor, a vinzătorilor, — la cari adauge acum și vicarul Mangra dela Oradea mare!

După această înfierare din partea celor mai chemați, — urmează ca, contra acestor nenorociți fii rătăciți, să se și ridice alți fii buni, și să cerce să-i răpună, să-i înfrîngă în luptă, luminînd sufletele poporului ca să vadă că pe căi greșite merge, cînd merge după acești transfugi, și chemîndu-l la calea cea dreaptă!

Și noi bună nădejde avem, că grosul alegătorilor, dacă-i vor lumina bărbați de frunte, să vor și abate dela cei rătăciți și vor veni cu noi!

*

Prorocii.

Să fac fel de fel de socoteli și cumpăniri, că oare ce încheere o să dee alegerile de acum? Pe cari partide le vor da dietei ca biruitoare și pe care ca înfrînte?

Cele mai multe păreri spun, că guvernul lui Héderváry nu va putea ieși biruitor, ca să aibă chiar majoritate (numar mai mare de deputați ai săi) în dietă, ci va rămînea mai prejos ca partidele celelalte contrare lui. Și asta mai ales pentru aceea n'o va putea ajunge, pentru că e sprijinit de Tisza, iar Tisza e urit naintea ungarilor pentru ținuta sa contra ori-cărui vot mai de dai Doamne pe sama poporului. E un volnic, un călcător de lege și de dreptate, care voește ca tot numai urmașii vechilor nemeși, grofii, baronii și atîrnătorii lor, să aibă vot, și cu votul puterea peste ocîrmuirea țării! Kosșutistii (și ai lui Justh și ceialaltii), cu asta abat mai mult pe unguri de cătră guvern.

În cîteva foi s'au publicat și socoteli, întemeiate, bine înțeles, numai pe darea cu socoteala, după cum până acum să arate pornirile și aplicările prin cercuri, — și spun care partid cîți deputați va putea trimite în dieta cea nouă.

Despre noi Români acea prorocie spune, că vom scoate 20—22 de deputați (în loc de 14 cîți avem azi). Dar noi credem că putem scoate și 28—30.

Adunări populare.

Trecuți peste Conferința națională, care a dat îndrumare de bărbăție partidului nostru național, de care să ține întreg poporul nostru român cel curat la judecară și la suflet, — să pornește acum munca și stăruința în cercuri!

Una după alta să vor ținea lanț adunările de popor, în care trimișii partidului, candidații satoriți cu înțelegerea cercului, — vor chema pe alegătorii români a să aduna sub steagul nostru național, înălțat în luptă cu gînd de a nu-și afla răpaus zeci și zeci de ani, până nu va face pe potrivnicii politici a recunoaște însămnătatea acestui neam în această patrie și a-i da drepturile și libertățile ce i-să cuvin!

Vom aduce pe rînd stire despre toate adunările ce să vor ținea și cari s'au ținut.

La Iosășel,

În comitatul Aradului, cercul dlui Dr. N. Oncu, e conchemată pe Duminecă în 10 April n, marea adunare poporală în care noul candi-

dat, dl Dr. George Popa, își va ținea vorbirea de program și va fi declarat de candidat al partidului nostru național, în jurul căruia poporul alegător va fi rugat să se adune și să-l sprijinească cu aceeași bravură, cu care a spriginit și a scos ales pe cinstitul lor deputat de mai nainte Dr. Oncu.

La Dobra

noul candidat, dl asesor consistorial Nicolae Ivan va, merge Duminecă în săptămîna viitoare, în 17 April n. ca să-și țină vorbirea de program. Va ținea și la Ilia adunare mare, mergînd însoțit de număroși binevoitori a cauzei românești în acel cerc mult hărțuit.

Alegătorii nostri dobreni să aibă cele mai bune nădejdi, că de data asta, le va ajuta Dzeu a vedea iar o biruință a steagului național în cercul lor!

Candidări pentru cinstea steagului!

Părerile ce le-am înșirat în numărul trecut al „Libertății“ unde vorbeam despre hotărîrea cuminte a Românilor din comitatul Tîrnavei mici, de a pune candidați naționali și acolo unde *nu* avem nădejde de biruință, că nu avem destui alegători pentru a birui, dar avem totuși număroși alegători români pe cari nu-i iertat să-i dăm pradă ori-cărui partid strein, ci trebuie să le dăm prilegiu a putea vota și ei pe om de un suflet și de o inimă cu ei, — părerile acestea au fost ridicate și de conferința națională dela Sibiu, la prețuire deplină și dreaptă, prin hotărîrile ceza adus, prin cari chiar îndatorează pe Români a face peste tot locul așa, unde numai pot!

În scurt să vor și hotărî alegătorii din cercurile de acest fel, că pe cine să candideze și ele, nu cu nădejdea biruinței, ci *pentru cinstea steagului*, că alegătorul român de omenie, să poată spune corteșilor streini ce vin să-l tragă unu încoace, altu încolo, — că el are pe cine vota, pe sînge din sîngele lui, pe suflet din sufletul lui, și el nu e marfă de tîrg, nu mai e — de vindut.

Lucru care va răvărsa cinste peste însuși alegătorul și peste tot neamul și pe numele de Român, vor face, cei-ce așa vor face!

Și ne pare bine că începutul e făcut, pilda bună o dau deja mai multe cercuri de acestea.

La Ibașfalău și la D. St. Martin, precum am spus, fruntașii nostri au hotărît în privința asta încă nainte de Conferința națională. Doar inima bună românească știe ce are de făcut, chiar fără îndrumări deosebite. Și știe că ce cu bun gînd face, aceea va fi aflat de bine făcînt

și de ori-care sfat mare al neamului, de ori-ce Conferență!

— La Brașov încă s'a început pornire, chiar înainte de Conferență, ca în cercul II al Brașovului, acolo unde Ungurii însoțiți cu Sașii au ales în rîndul trecut pe Sztérényi, Românii să și pună acum și ei candidatul lor, căci în cerc să afla numărul alegători români, cari voesc să arate fraților lor din alte cercuri, cum au să se poarte în fața urnei, chiar și acolo unde nu pot birui!

Vre-o sută de alegători dintre negustorii și meseriașii români din Brașov, au hotărît să imbie candidatura harnicului avocat român Dr. Constantin Moga.

Lucru cuminte fac brașovenii candidatori și candidatul lor primind candidarea!

— La Hațeg. precît aflăm, încă să va pune negreșit candidat național român. Nici aci nu e nădejde de biruință, dar vrem să se se de privilegii alegătorilor români, cari sunt tare numeroși în cerc, să aleagă grîul din neghină! Alegătorul grîu curat, va merge, ca creștinul bun la mărturisire, și își va da votul său pe candidatul românesc, fără să-i pese de biruește acela ori cadel Numai votul său să rămînă curat, nepătat, cu cinste dat!

Și tot așa să va face în multe cercuri încă, în cari, deși n'avem az... deștăni alegători pentru a putea cercul cu ei, totuși ei sunt numeroși și voesc să și vadească cinstita lor inimă românească!

Goreșpondență.

Să ne cunoaștem.

Eram în Arad! M'a bucurat mult faptul că tocmai pe acel timp era vestită o producțiune teatrală împreună cu joc, a comercianților români de acolo, la care mă hotărîsem se iau și eu parte. Credeam că la producțiune mă voi întîlni cu aproape toată inteligența română din Arad. — Și asta cu atît mai virtos, cu cît petrecerea era aranjată în „Casa-Națională“ și din partea comercianților români, față de cari dorință avem să-i sprijinim, că numai conlucrînd împreună umăr la umăr, vom putea înainta și vom da pept cu inimicii neamului.

Rău m'am înșelat însă! Din atîta cărturari cîți avem noi în Arad, abia au luat parte familiile: Ștefan C. Pop, R. Veliciu, P. Botiș, Vasilou, forestieru Ittu, S. Raicu, încă un profesor seminarial și cîțiva teologii Incolo toți ceialalți au stat departe de comercianții noștri atît cu sprijinul moral cît și material. — Și mai mult mi-a fost mirare, că d-nii dela „Tribuna“ — cari au mare lipsă de comercianții noștri și cari de regulă osîndesc asemenea fapt de nepăsare, n'au aflat de bine să vie nici ei, macar unul, ca să le fie reprezentată foaia.

Să zicem că cărturarii din Arad, cari au și un ziar cu redacție mare

și vor fi avînd pricinile lor pentru cari nu au luat parte; și dacă nu le au îndată, și-le vor afla. Cu toate acestea pentru mine rămîne o întrebare mare și nedeslegată, de ce, la aceea producțiune n'am văzut cărturarii aradani deloc?

Singura deslegare a ghiciturii o află în tristul adevăr, ca și în Arad, ca în multe alte locuri, tot mai bîntue și azi deosebire între „clasa-de-sus“, — zisă așa, — și între clasele de-jos și de mijloc ale poporului nostru. —

E trist, dar adevărat!

Și e mai dureros, că după atîtea pășanii, nu ne putem desface de un obicei atît de vrednic de osîndă din toate punctele de vedere și tocmai acum, cînd mai mult ar trebui să ne strîngem rîndurile, să fim una și să ne cunoaștem noi pe noi, căci grele vremuri ne asteaptă și grei nori să deslătuesc asupra neamului nostru, pentru a căror împotriviri avem neapărata trebuință de ținerea la olaltă a tuturor fiilor neamului — și și acum ne mai purtăm așa unii față de alții! —

S. Ch.

NOUȚĂȚI

„Foaia Interesantă“ nu s'a putut alătura la numărul de față al „Libertății“, căci nu ne-au sosit la vreme clișeele ce am lăsat să ni-să facă, ca să dăm chipul Carului românesc dela îngroparea Dr-ului Lueger în Viena. Chipul arată pe țărani români mergînd pe lingă car, cu luminile în mîni și cu capetele descoperite. E un chip tare interesant. Il dăm în săptămîna viitoare în „Foaia Interesantă“.

Iar pentru-că acest număr lipsește, vom da de Paști număr dublu!

Casina română din Orăștie și-a ținut în 3 April n., adunarea generală ordinară în localul seu, luînd parte un număr suficient de membri,

S'au pertractat socotelile pe 1909. budgetul pe 1910, s'a statorit lista membrilor și s'a primit raportul comitetului asupra anului trecut. Tot în această adunare s'a făcut alegerea biroului și a comitetului pe un an de zile încă, după Statute.

Adunarea a decurs în cea mai bună ordine, fiind prezidată de dl Dr. Ioan Popu, în lipsa președintelui ordinar.

Logodnă. Dșoara Elisabeta Bergleiter și dl Simeon Piso, Sibiu, fidanțați. Felicităm călduros!

Roosevelt în Roma. Postul președinte al Statelor Unite Americane, T. Roosevelt, a sosit în Europa, voind să cerceteze marile orașe ale acestei luni, pe care n'o văzuse încă.

A sosit în Roma. A fost primit de Regele Italiei, cu toată căldura și prevenirea ce să cade chiar unui cap încoronat. Că doar Roosevelt cap încoronat a fost cît a fost Președintele, Capul marilor State-Unite americane. Doar că, cînstînd le-

gile și așezămintele țării sale, n'a mai voit să primească a fi ales iară, ci de bună voe a lăsat acum altuia scaunul strălucit de Domn al Statelor Unite.

În Roma l'a primit Regele la palatul seu și l'a condus însuși prin oraș să vadă unele din lucrurile mari ale Romei, grăitoare de un trecut glorios.

Roosevelt și Papa. Petrecînd la Roma, Roosevelt și-a arătat dorința de a vedea pe capul bisericii catolice, pe Papa. A trimis înștiințare Curții Papale, că îl va cerceta. Dela cancelaria papală i-s'a răspuns că va fi bine văzut de Papa, dar i-să cere, ca nici înainte de vizită nici după ea, să nu cerceteze biserica Metodistă ori pe cea protestantă, unde ar fi poate invitat să ție ceva cuvîntare, cum s'a întîmplat înainte vreme cu un vicepreședinte tot american, care dela vizita Papei a mers în biserica Metodistă și, rugat, a rostit acolo o vorbire. Și asta pe Papa l'a jignit, căci metodistii sunt cei mai neplăcuți potrivnici ai papismului, rupti și ei din sînul bisericii catolice, ca și Protestanții. Papa îl primește bucuros, dar îi cere, ca în bisericile numite, să făgăduiască înainte că nu va ținea vorbiri ori că nici le va cerceta.

Marele bărbat american, omul celei mai largi libertăți, a zis, că poate nici nu s'a gîndit la asta, dar dacă alții s'au gîndit și lui îi pun condiții, legături, el primindu-le, prin asta s'ar simți scurtat în libertatea sa personală, și sub astfel de împrejurări roagă pe cei dela curtea papală să socotească, ca și cum rugarea lui nici n'ar fi fost înaintată, că el — nu va mai cerceta pe Papa.

Roosevelt la Viena și Pesta. Marele bărbat american, fost președinte al Statelor Unite, dela Roma va strace, cercetînd, alte capitale (orașe cu scaun Domnesc) ale statelor europene. Intre altele el va cerceta Viena și după Viena Budapesta, — apoi altele. Negreșit va merge și la București.

Peste tot locul e primit cu mare cinste, fiind el om tare cuminte, plăcut la graiu și la judecată, și ne-spūs de iubitor de libertate, un apostol al dreptății și libertății oamenilor și popoarelor!

O, de ar rămînea ceva lipit și de sufletele stăpînitorilor noștri dela Pesta, din sufletul liberal al lui Roosevelt!.

„Hațegana“, înfloritoarea bancă românească din Hațeg, care abia-s cîțiva ani decînd s'a prefăcut din însoțire cu capital mic, în societate pe acții cu capital de 200.000 cor. — a hotărît în adunarea sa generală din 17 Martie n. a. c. să facă un nou și puternic pas spre dezvoltare și întărire a temeiurilor sale, urcîndu-și capitalul acționar dela 200.000, la 500.000 cor.

Zulele astea să trimit Prospec-

tele date de Direcțiune pentru subscrierea noului capital.

Obștea noastră românească să primească cu bine chemarea și să subscrie acții cu încredere.

AVIZ. Să aduce la cunoștința celor interesați, că »Reuniunea Economică dela Orăștie«, nu este împărțită în primăvara aceasta cu altoi din pepineriile susținute de stat. Tragem nădejde, că doar la toamnă totuși ne-a veni rîndul.

Reflectanții la altoi să binevoiască a să insinua la subscrierul în decursul lunei April, ca să știm pentru cîți altoi să reînnoim rugarea către ministrul de agricultură.

Cei din depărtări să se asocieze, pentru-că sub 25—50 în o legătură, nu putem și nu să rentează să le expedăm.

Vom înol rugarea pentru altoi de meri, peri, nuci, pruni, cireși, vișini, ringloți și caisini.

C. Baicu
secret. „Reun. Econ.“

Dela Ökörítő, locul cu înfloritorul sfîrșit al jocului de Paști, — vin încă și întreg de știri ce zgudue ori-ce suflet omenesc. Iacă unele din ele:

După ce au îngropat pe cei mulți morți în ziua întii și a doua, — a patra zi unuui oameni pornind pe hotare, au dat, spre marea lor uimire, de un om mort afară în cîmp! Era un nenorocit din cei aprinși de foc în șura cu blăstăm. Luase adecă foc hainele de pe el, și el în desnădejdea lui, cum crișma cu șura era la capul satului, o luase la fugă peste holde și acolo l'a răpus durerea arsurilor și a căzut și a murit! — Pornind dela aceste, au început a căuta și mai departe și au mai găsit, pe alte locuri, pe razoare, încă 3 inși morți de arsuri. I'au adus pe toți patru îndată în sat, făcînd să se pornească alt potop de lacrimi și de jale în tot satul pentru soarta nefericitorilor!... Au fost îngropați cu alți morți ai acelei zile.

— În fiecare zi de atunci și până azi, au tot murit cînd 5, cînd 4, cînd 3 inși din cei-ce scăpaseră din foc cu mari arsuri. Aproape jumătate din cari scăpase, au murit pe rînd și ei, după-ce au mai suferit chinuri cumplite, altul 3, altul 4 zile!

— Dar mai rupător de inimă e apoi faptul, că aproape în toată ziua după marea îngropăciune, a început a nebuni cîte unu-doi din cei a căror familii au rămas pustii. Intr'o zi au nebunit doi din sat, oameni căror le arsese doi-trei inși din familie, apoi primarul din un sat vecin, căruia i-a ars doi feciori și-o fată! N'a mai putut purta durerea ce l'a ajuns, și-a pierdut mințile de durere! — În alte zile alții: De tot au nebunit vre-o 7 bărbați și femei!

— Să vedeau case în care copii mici de 4—5 ani, cari numai ei nu mersese la jalnicul joc, — își așteptau de cîte 2 zile părinții să

le vină, — până s'au îndurat de ei rude ori vecini de i-au luat la sine.

— Mai nou în foile de Joi cetim, că primarul din comuna vecină Rozsaly, a cărui întreagă familie a ars în șura aceea, nemai putându-și purta mîhnirea, — s'a ucis și el, trăgîndu-și un glonț în cap.

— Maestatea Sa a trimis la Ökörítő 30.000 cor. ajutor pentru familiile celor nenorociți. Orașul Viena a fost cel dintîi care a trimis 10 mii cor. acelorași nefericiți. Și alții din alte părți.

Candidați.

Comitetul de 30 pentru stabilirea candidaților va publica în cîteva zile lista deplină a candidaților, și un Apel (chemare) către popor. Până azi nu s'a știu lista deplină. O parte din ea însă e aceasta: Sunt candidații partidului, în:

Comitatul Arad:

1. Radna: Vasile Goldiș.
2. Chișineu: Octavian Goga.
3. Iosașel: Dr. George Popa.
4. Boroșiu: Sever Bocu.
5. Șiria: Dr. Stefan C. Pop.

Comitatul Turda-Arieș:

1. Trăscău: Dr. Zosim Chirtop.
2. Vințul-de-sus: Dr. V. Moldovan.

Comitatul Făgăraș:

1. Arpașul-inf.: Dr. Alex. Vajda.
2. Făgăraș: Dr. Nic. Șerban.

Comitatul Bihor:

1. Beiuș: Dr. Vasile Lucaciu.
2. Tinca: Dr. Aurel Lazar.
3. Ceica: Dr. Aurel Grozda.
4. Marghita: Dr. Ludovic Csató.
5. Ugra: țaranul Nic. Vașca.

Comitatul Selagiu:

1. Cehul-Silvaniei: Dr. Ioan Erdelyi.
2. Șimleul-Sivaniei: Dr. V. Deleu.

Comitatul Caraș-Severin:

1. Bocșa: Dr. V. Braniște.
2. Caransebeș: Dr. Ioan Sîrbu.
3. Zorlenț: Dr. G. Popovici.
4. Sasca: Dr. Aur. Novac.

Comitatul Solnoc-Dobâca:

1. Ileanda: Dr. T. Mihali.
2. Lăpușul-unguresc: Dr. Iul. Pordea.

Comitatul Alba-inferioară:

1. Vinț: Dr. Iuliu Maniu.
2. Ighiu: Dr. Alex. Vaida.
3. Ocna-Sibiului: Dr. Aurel Comșa.
4. Aiud: Dr. Iuliu Maniu.
5. Uioara: Dr. Iuliu Morar.

Comitatul Hunedoarei:

1. Orăștie: Dr. Aurel Viad.
2. Baia-de-Criș: Vasile Damian.
3. Dobra: Nicolae Ivan.

Comitatul Timiș:

1. Recaș: Dr. Victor Bontescu.
2. Moravița: Dr. Caius Brediceanu.

Comitatul Torontal:

1. Uzdin: Dr. Mihail Polit.
2. Zichifalva: Terențiu Oprean.
3. Bega-St.-George: Vic. Petrovici.

Comitetul electoral.

Cei 30 de frunțași aleși de Conferință pentru a face candidările în cercuri și a conduce alegerile, sunt:

George Pop de Băsești, Dr. Vasile Lucaciu, Dr. Teodor Mihali, Dr. George Popovici, Dr. Nicolau Oncu, Nicolau Ivan, Dr. Liviu Lemény, Dr. Stefan C. Pop, Dr. Ioan Nedelcu, Dr. Valer Braniște, Dr. Nicolae Comșa, Dr. Aurel Cosma, Dr. Aurel Lazar, Dr. Victor Bontescu, Dr. Vic. Onișor, Dr. Stefan Petrovici, Dr. Ioan Cior-

daș, Dr. Stefan Morăriu, Dr. Valer Moldovan, Dr. Romul Boila, Octavian Goga, Dr. Ioan Lenghel, Dr. Nicolau Vecerdea Dr. George Popa, Dr. Iustin Marșieu, Dr. Nestor Oprean, Procopie Givulescu, Dr. Aurel Vlad, Dr. Alexandru de Vajda-Voivod, Dr. Iuliu Maniu.

Iar fiindcă nici aceștia nu pot fi totdeauna împreună, ei au numit din stîrul lor o comisie de 7, care să isprăvească ce e mai de lipsă și îndată. În comisia de 7 sunt: Dr. Mihali, Dr. Lucaci, Dr. Vlad, Dr. Vaida, V. Goldiș, Dr. St. C. Pop, Dr. G. Popa.

Abonați

„LIBERTATEA” pe timpul alegerilor!

Dăm această foaie tuturor celor-ce o cer, pe timpul dela 1 Aprilie st. n. 1910 până la 1 Iulie st. n. 1910, așadar trei luni de zile, pentru numai 1 coroană,

voind a da puțință a o abona cît mai mulți pe timpul alegerilor de care ne apropiem!

Stă să ți-să potoapă copilul cel mic?

Dă-i oleiul de pește Emulzia-SCOTT și cu bucurie vei vedea că starea lui îndată să întorțe spre bine, dă spre dezvoltare și devine sesel.

Emulzia-SCOTT

La cumpărarea Emulziei, luați sîmă să albă marca de scutire alui Scott: Pescarul!

a întors adeseori părinților pe copiii lor iubiți dela poarta morții!

Emulzia-SCOTT

e ce a mai distinsă atît ca curățenie cît și la mistuire și efect repede.

Emulzia-SCOTT e cea mai distinsă!

Prețul unei sticle orig. 2 K 50 fl.

== Să capătă în toate apotecele. ==

„PROGRESUL”

instituit de credit și de economii în Ilia-Murășană (Marosillye).

Concurs.

Escrim concurs pentru ocuparea postului de **PRACTICANT** la institutul de credit »Progresul« în Ilia-Murășană. Salar anual 800 cor.

Reflectanții la acest post au a-și înainta petițiunile la Direcțiunea institutului în Maros-Ilye, în timpul cel mai scurt.

Ilia-Murășană (Maros Ilye), la 30 Martie n. 1910.

(691) 1-2 Direcțiunea.

Vindere totală de mobile!

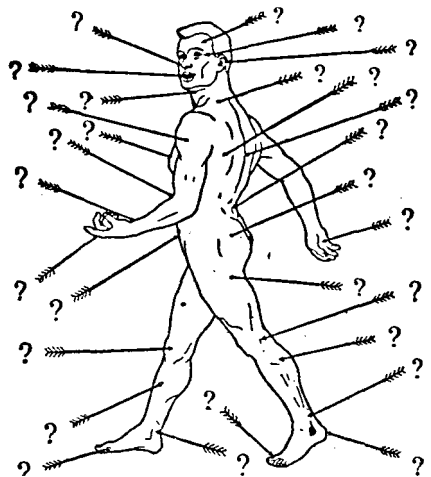
Toate mobilele ce mai am în depozitul meu le vind în prețul de fabrică cu cît eu le-am cumpărat!

Cel-ce vrea să cumpere mobile ieftine și bune, să grăbească a-și cumpăra acum dela:

(688) 2-3 Vad. Josef. Lewitzky depozit de mobile în Orăștie (piață Nr. 1).

Te săgetează?

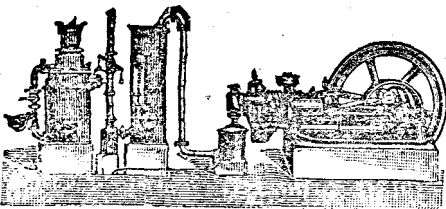
(482) (Ai dureri?) 20-20

I. Fluidul Elza alui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spurc), slăbie de nervi, junghiuri în coaste, influenza, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțală, durere de ochi, migrenă, și multe nepomenite aci! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și gît, și morhuri din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețală, răgăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa:

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica Centrala 119 (comit. Zagrab).

Recunoscute ca cele mai renumite **mașini de imblătuit** sunt cele dela

Intreprinderea **„HERCULES”**

Budapesta, V. Váci ut 30.

Garantă deplină! Să pot vedea ori-cînd în lucrare la adresa de sus.

Tot acolo: Preliminar de spese pentru instalații de gaz sugativ: Puterea de cal pe oră cam 1½-2 fileri. Tulburări de funcțiune, eschise! — Catalog gratis! 694 1-10

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii „**ZLAGNEANA**” societate pe acții în Zlagna publică prin aceasta concurs, pentru ocuparea postului de **director executiv** cu termen de 15 April st. n. 1910.

Emolamentele sunt:

1. Salar anual K. 1200. — care după timpul de probă să ridică conform justărilor.

2. Tantiemă statutară de 4%.

Reflectanții vor dovedi că au ore-și-care rutină în afacerile de bancă.

Postul ie de-a să ocupa imediat.

Cererile să se adreseze direcțiunii.

Zlagna, 31 Mart. st. n. 1910.

„Zlagneana”

instituit de credit și economii societate pe acții. (690) 1-1.

Picături de stomac BRADY!

provăzute cu marca **Sfsta Maria** dela **Mariaczell**, căror poporul le zice picături de stomac de **Mariaczell**, s'au valorat de 30 ani așa, că nu pot lipsi din nici o casă. Efect minunat la **durere de stomac**, ardere și zgîrciuri de stomac, infundare, durere de cap, vomare, nesomn, lipsă de sînge, etc.

Să capătă în toate farmaciile. — O sticlă mare 1 cor. 40 fileri, o sticlă mică 80 fileri; 6 sticle 5 cor.; 3 sticle duble 4 cor. 50 fileri, franco, trimite preparatorul

C. BRADY, — Apotecă la — **Wien, I., Fleischmarkt 1.** (depot 241).

Grijiți să fie marca **Fecioara Maria** dela **Mariaczell**, pe pachetarea roșie și subscrierea de pe chipul de alături. (606) 10-20

Anunț!

Să caută un tinăr

cu prăcsă bună, pentru cancelaria notarială din **Rehó** (u. p. Szászsebes) cu 1 Mai a. c., pe lingă condițiuni favorabile.

(693) 1-2 Max. Grecu, noatar.

„Ardeleana”

instituit de credit și de economii, societate pe acții
FILIALA PETROȘENI

P. T. Să aduce la cunoștință publică, că „ARDELEANA” instituit de credit și de economii din Orăștie, a deschis cu începutul anului curent o filială în Petroșeni, care să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

Special primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese de 5% și cari, conform stării casei, să pot ridica ori-și cînd, și

acoardă tot felul de **imprumuturi**: pe obligațiuni, cambii și pe ipotecă, după care să plătesc interese de 7-8%.

Localitățile Filialei „Ardeleana” în Petroșeni, sunt în fostele localități ale băncii „Jiana” și oare de oficiu să țin în toată ziua — afară de Dumineci și sărbători — dela 8-12 a. m. 3-5 p. m.

Avînd în vedere că filiala „Ardeleana” este singura bancă românească din Petroșeni, fondată anume pentru poporul nostru din acel ținut, rugăm pe toți cei interesați, ca în toate afacerile lor de bancă și peste tot în ori ce afacere comercială ce ar avea, să ni-se adreseze cu toată încrederea, și semnăm

Petroșeni, în Februar 1910. (657) 5-30

„Ardeleana”

instituit de credit și de economii societate pe acții
filiala Petroșeni.

Cîrcimă de închiriat!

În Orăștie să află o cîrcimă de închiriat la loc cu mare circulație. Edificiul constă din două odăi de cîrcimă, 2 odăi de locuit, o culină, cămară, două pivniți, grajduri și șopruri corăspunzătoare. - Pentru informațiuni mai de aproape a să adresa la administrația „Libertății“ (695) 1-

Cine caută află

un bun măestru de zidiri în Orăștie.

Spre luarea aminte a celor-ce voesc a-și zidi edificii economice și publice.

Subscrisul din propria-mi bunăvoință de a face ușurare celor-ce își zidesc case, șuri, șopruri, precum și lucru de lemnari, cum sunt: coperișe de case, închisori cu pâlănuri, poduri bune, și altele. La toate acestea și alte lucruri de felul acesta, fac cele mai potrivite și chiar scăzute prețuri de lucrare!

Toți acei binevoitori, cari cu încredere mă vor căuta și imbia cu lucrările dlor, drept mulțumire, vor primi numai lucru bun și trainic!

692 1-3 **Luca Dan,**
măestru de zidiri în Orăștie.

Moară de vîndut.

Moara cu trei petri a subscrisului, minată că apă, din comuna Sântămăria-de-piatră (posta Călan),

o vînd

din mână liberă. Petri noi. Cu moara dau și casa de locuit și 2 grajduri și 26 jugăre de loc, arător și finat și pădure.

Prețul 9000 floreni (18.000 cor). Le vînd numai tot laolaltă.

Ioan Dugaci,

morar, Sântămăria-de-piatră.
Köboldogfalva, p. Puszta-Kalán.

Am de vînzare

o mașină de vapor

pentru îmblătit, tare de 8 PH. (puteri de cai), cu ridicătoare de pae din fer, și sfărmatore de luher de Hofher Nr. 4, e din Fabrica trenurilor statului. În stare foarte bună. Cu mașina dau toate uneltele ce să țin de ea. O vînd foarte ieftin; plată în rate. — Adresa:

Emil Buzan,

(644) 6-6 proprietar în Cistelee
(Csehtelke, u. p. Băld).

ATENT!

4 perechi de ghetе (păpuci) cu numai 7 coroane 50 fileri.

Din cauza îngrămădirii plăților mai multor fabrici mari, am fost încredințat să desfac un mare număr de ghiete (păpuci) sub prețul de fabricare! De aceea eu vînd oricui 2 perechi de păpuci bărbătești și 2 perechi pentru femei, cu șinor, de piele, galoși, negri ori bruni, cu tălpi de piele prinse tare cu cue, foarte eleganți, fasonul cel mai nou, mărimea după număr. Toate 4 perechile costă numai 7 cor. 50 fil.

(686) Le trimite cu ramburs 3-3

Exportul de ghetе P. Lust,

KRAKAU Nr. 225.

Schimbul tertat sau banii napoi!

Asocierea pentru asigurare reciprocă din Eszék

plătește clienților ei în caz de moarte 2000 cor.; ca ajutor pentru caz letal 50 cor. rentă lunară; 50 cor. ajutor lunar în caz de neputință de lucru, și 50 cor. rentă lunară până la moarte după 30 de ani de membru al asociației. Mai departe dela 2000 până la 20.000 cor. zestre la mărișul fetelor.

Pentru cîștigarea de noi membri să cauti reprezentanți agili, eventual un Agent-general cu fix și proviziune. . . .

Oferte precise sunt a să adresa di- (685) recțiunei Asociației 3-3

„Eszék-er gegenseitige Unterstützungs Genossenschaft“ în Eszék.

Am de vînzare VITĂ DE VIIE.

altoită în verde, cu rădăcină și fără rădăcină.

Soiurile sunt: Iardován (Gornis), Mézesfehér, Rizling italian, Furmint (Som) și Muschat, Ottonel. . . .

Prețul e: 1000 altoi cu rădăcină, care nu au lungime mai mare ca 50 centimetri, 200 cor., sau: suta cu 20 cor.

Fără rădăcină, tot soiurile acestea cu 100 cor. mîia.

Cine are lipsă să se adreseze la **TEODOR PERV și soții,** proprietari de vițe în **TERNOVA** (Arad megye).

PROPRIETARILOR de VII!

În nisip ori în pămînt lutos.

Cel-ce vrea să își vîndă vinurile totdeauna repede și cu preț bun, să pună și pe pămînturile arătoare vile „De-lavare“, — și dacă firele ce-și

lipsesc (din viile ce le are azi) le uple cu viță de asta, vinul așa mestecat va fi așa fin, că trece repede și cu preț!

Asta o doredim cei care producem deja și o adevărate marii negustori de vinuri, cari cumpără hecto cu 60-80 cor. de s'ar produce și pe 100 de mil de jugăre! Și nestropită a dat anul trecut rod mare, fără peronosporă, cite 35 hecto pe jugăre!

Catalog de vițe gratis și franco!

Proprietarul mare de vii: **NAGY GÁBOR** în Koly (comit. Bihar).

Stație de postă, telegraf, telefon. Scrie: românește, ungar., nemț., croaștește, sîrbește. (676) 4-4

Colosală greșală

a făcut, cine n'a fost atent, și la durerile reumatice, la împunsături, răgetări, dureri de spate și șele, dureri de oase, în loc de veritabilul . . .

REPARATOR Kriegner

a folosit ceva imitații! Recomandăm dar de grabă ori-cărui bolnav de reumă și ori-cui, care suferă de boalele numite, pe urma răcelii ori curentului, să folosască îndată adevăratul

REPARATOR Kriegner

pe care îl prepară numai

Apoteca Kriegner, BUDAPEST Baros u. 2.-

Așadar aci să se adreseze scrisorile de comande. O sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor. Pe posă franco 5 sticle mici 5 cor. sau 3 mari cu 6 cor.

Acest leac distins și vechi e mai bun ca ori-ce franzbrantvein, că și după o singură trecere, vindecă, și nu numai alină, ci și înceată durerca.

La comande ai grijă la adresă, ca (615) să nu capeți o imitație! 2-2

Rudolf G. Brașșai

atelierul de timplărie fină pentru mobile și de măsurit pentru edificii, —

gătește mobile în execuție artistică, apoi arangeamente moderne de locuințe, cancelarii, școli, și tot felul de localuri.

Lucrări la edificii și de portale, după stil și cu prețuri favorabile. X

Planuri și preliminar de spese, — gratis! —

în ORĂȘTIE (Szászváros)

Strada spitalului nr. 1/a, casa proprie.

(605) 6-

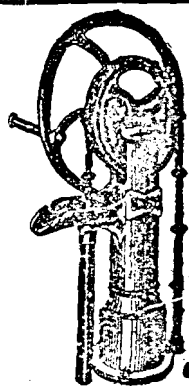
POPORUL

instituit de credit în Seliște acoardă împrumuturi hipotecare (pe întabulare) cu 7% iar alte feluri de împrumuturi cu 8% fără alte adausuri, fără proviziuni!

Pentru Sebeșul-săsesc și jur-mijlocește împrumuturile hipotecare dl **Dr. Dumitru Stefan,** avocat, Sas-Sebeș.

„POPORUL“

inst. de credit și economii, Seliște Szelistye, (Szeben m.) (621) 9-10

Cea mai bună, sigură și ieftină pompă de fîntini în lume, e fîntina cu lanț „OMEGA“

Că dă apă foarte multă, Că o pôte purta un copil, Că nu îngheață, Că nu să strică nicîcînd, Că ori-cine și-o pôte pune și ține în bună ordine.

3 ani chezeșie! Catalog gratis!

(669) Intreprinderea: 5-10 „Magyar lănczkut vállalat“ FARKAS J., Budapest, Felső-Erdősor 12.

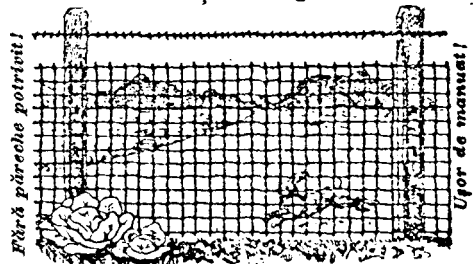
Pentru neguțatori!

O casă cu 5 odăi și cu ușe cătră drum, pivniță, curte mare cu grajd pentru 5-6 vite, fîntină și o bucătărie separată cu cuptor de pâne, etc., toate odăile cu lumină electrică, și o parte din grădină; situată la loc de frunte în **Petroșeni**, în colț a două strade, vis-à-vis de gară și de colonia funcționarilor dela drumul de fer, precum și în apropierea poporului sătean, — foarte potrivită pentru **negustorie**, sau ca **crîșmă** ori **prăvălie** cu articlii de consum și alte trebuințe a populației din loc și jur, — să dă în arîndă pe timp mai scurt ori mai lung, după tocmeală.

Informațiuni mai de-aproape pot lua cei interesați dela administrația acestei foi. (684) 3-3

Garduri, tare ieftine!

Produceție indigenă!

Nenumărate scrisori de mulțumită adevăresc că

Tesetura de drot „Hungaria“ e neîntrecută, distinsă!

Să facee din drot răsucit. Prețul pe metru pătrat 30 fileri și mai mult.

Să comandă numai la fabricantul

ALEXANDER HAIDECKER, fabrică de sunli de drot și de garduri de drot,

Budapest, VIII. Ūllői-ut 48/85.

☛ Serviciu repede, favorabil și punctuos. — Catalog gratis și franco, ilustrat. (639) 7-10

VIN BUN

să află la subscrisul producător de vinuri.

Anume:

- Vin vechiu din 1907, . . . 50 fil. litr.
- Vin vechiu din 1908, . . . 46 " "
- Risling și Rouse din 1908, 50 " "
- Vin din 1909, 40 " "
- Risling și Rouse din 1909, 42 " "
- Vin alb de masă din 1909, 36 " "
- Vin roșu din 1908 52 " "

Prețurile cele mai joase. E vin din **coastele dealului Világos** (Șiria), nu de grădină, nici cîmpie, ci **din deal!**

Rog onoratul public a fi cu încredere.

Butoaie dau împrumut, pe timp de una lună, în caz de mare lipsă, și pe două luni.

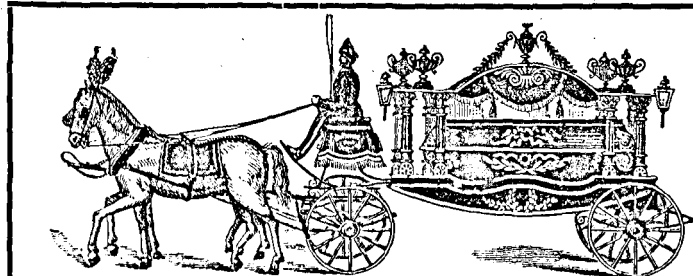
Vinul să vinde dela 50 litre în sus. Prețurile de mai sus sunt calculate pe un litru.

Rog onoratul public a-mi scrie curat: numele, comuna și gara!

Cu toată stima

Petru Benea,

(687) 3- proprietar de vie în Șiria Világos (Arad m.)

BRUTUS BRASSAI, Intreprindere de înmormîntări. — Magazin de mobile și atelier de măsur:

ORĂȘTIE, Drumul țării Nr. 3.

Are magazin cu toate lucrurile trebuitoare la înmormîntări dela cele mai simple până la cele mai pompoase! Îngrijește însuși de îngropăciune, după clase, în loc și în provincia!

Depozit de **mobile colorate**, gata în ori-ce timp; sau: la dorință, să fac după desemn și după gust!

☛ Seaune din renumita fabrică „THONET“:

(697) SERVICIU ACURAT ȘI SOLID! 1-20

Telefon 172.

Telefon 172.

„LA CROITORIA UNIVERSALĂ“

I. PETRAȘCU, SIBIU — NAGYSZEBEN,
:: Strada Cîsnădiei Nr. 30 ::
Depozit de stofe engleze și germane.

Să pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, baltoane, etc. — Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit să aflu diferiți articii pentru uniforme: săbii, chipiuri, porteepe, mănuși, etc.

Atrag deosebita atențiune asupra reverenzilor preoțești, ce să pregătesc în atelierul meu, ::::: după moda cea mai nouă. :::::

== Comandele să pregătesc în timp foarte scurt. ==

(682) 3-10

Adresă pentru telegramă: **SOCACIU, Világos.** Telefon Nr. 12.

Poftim comandați pe sărbători

VIN VERITABIL

produs succesiv pe dealurile ȘIRIA-Măderat, care totodată e cel mai bun și mai renumit între vinurile din țară!

Expedez în cantitate dela 50 litre în sus prin rambursă, în buțile mele proprii, pe cari le dau împrumut cumpărătorilor.

La cumpărare de-odată în cantitate mai mare, de 3 Hekto sau mai mult, dau și pe credit.

Prețurile, socotind calitatea vinului, sunt foarte moderate:

Vin din 1909, de soiuri . . . 33—40 fil. litru.
Vin vechiu de mai mulți ani, 48—56 fil. litru.

La eventualele comande fiecare să va convinge despre cele zise sus.

Cu distincție stimă

Georgiu Socaciu,
comisionar al vinurilor Șiria-Măderat
VILÁGOS (Arad megye).

(673) 4-5

SERVIRE CONȘTIENȚIOASĂ!

MANIPULAȚIE CURATĂ!

CALITATE GARANTATĂ!

VÎND vinuri ardelenesti: afară din hotel, cu 30 cr. litrul. — Iar la cerere de cel puțin 60 litri dau cu preț dela 22 cruceri în sus!

HANS STEPHANI
Hotel „Transsilvania“ Orăștie.
(656) 5-10

Cumpăr piei de vită!

Țăranilor proprietari de vite, cari aveți piei de vânzare și voți să căpătați prețurile cele mai bune ce să dau pe ele, să veniți cu ele la subscrișul, care vi-le plătește după greutate, cu prețurile făcute în capitala țării, în Budapesta! Prețuri pe cari nu le căpătați la așazișii hăzuari cu piei! (633) 9-10

ARTHUR SCHMIDT
m. pielar în Orăștie, peste ulița de baia de aburi.

Valoroasele Cărți

ale savantului canonic

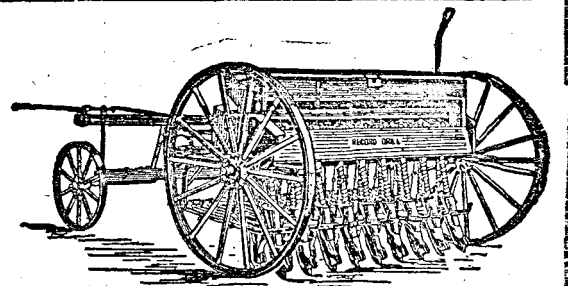
† **Dr. Augustin Bunea:**

1. *Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Butesa*, schiță biografică Blaj 1890, 20 fil.
2. *Chesiuni din dreptul și istoria bisromâne unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag 2 cor. Partea II. 400 pag. 8° 1 cor. 50 fil.
3. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Sematismul Archiepiscopiei de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul 1900, costă 8 coroane.
4. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovici*, sau Istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri.
5. *Discursuri, Autonomia bisericească. Diverse*. Prețul 5 coroane.
6. *Ierarhia românilor din Ardeal și Ungaria*, 3 coroane.
7. *Mitropolitul Sava Brâncovici*, 1 coroană 50 fileri.
8. *Amintirea lui T. Cișariu*, 50 fileri.

Să aflu de vânzare la »**Librăria Seminarului**« din Blaj și la toate librăriile românești. (540) 5-6

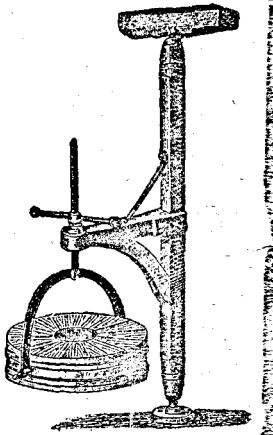
(604) 6-

AGENȚIA PRINCIPALĂ,
REPREZENTANȚA ȘI
DEPOZITUL FABRICEI
DE MAȘINI REG. UNG.
::: A STATULUI :::

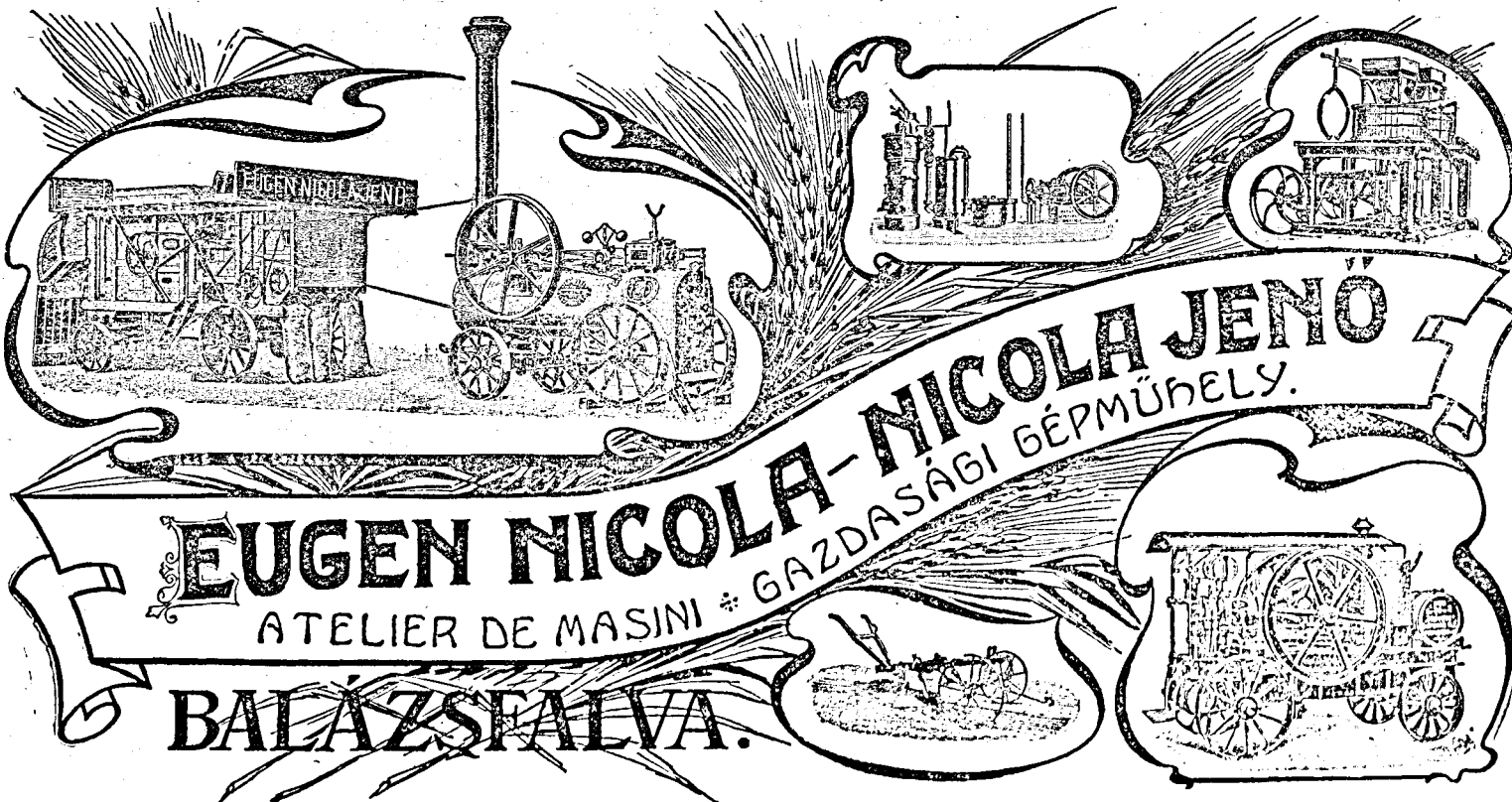
Tot felul de mașini economice, ca: mașini de îmblătit duse cu motor cu abur, de tras ori de învîrtit cu brațele, — apoi: mașini de secerat, de cosit, de sămănat; pluguri, săpători, triere, sfărîmătoare de cucuruz, tăietoare de tulei și de napi, și altele, — toate

să pot găsi la
SAMUIL GOLDMANN,
negustor de lemn,
depozit de petri de moară, olei și eurele de mașină
în ORĂȘTIE (Szászváros).

PRIMA ÎNTREPRINDERE ROMÂNĂ DE MOTOARE

EUGEN NICOLA, Blaj — Balázsfalva

Motoare, cu gaz și benzin; locomobile cu benzin cari s'au dovedit de foarte bune le recomand cit să poate de călduros tuturor economilor nostri Mașinile de trierat le liferez dela renumita firmă Hofher și Schrantz, pe care o reprezentez în Ardeal Apoi mașini fabricațiune propriei Plugurile originale „NICOLA“ sunt recunoscute ca cele mai bune plugurile Mașini de îmblătit cu cai ori cu mână! Mașini de cernuț (ciur) sistemul cel mai nou Triere, mașini de tăiat nutreț și napi, mașini de sămănat greu și cucuruz mașini de săpat cucuruz mașini de secerat și cosit, precum și ori ce soi de mașini economice. să pot comanda dela această firmă, pe lingă prețuri moderate și condițiuni de plată favorabil.

Primește instalațiuni de mori cu motoare de gaz sau benzin! Cine dorește să-și cumpere mașini de vapor, de benzin sau altfel de mașini, să se adreseze la **Eugen Nicola în Blaj.** Mașini de îmblătit mlate cu vapor, folosite, însă în stare bună. să dau pe garanță ca și cele nouă, însă cu mult mai ieftine!

Trimit gratis oferte și deslușiri, pentru ori-ce mașină! Preț-curent franco și gratis.

Sprîjiniți industria română!

(624) 7-15